

สารจากบรรณาธิการ

สวัสดีค่ะ สำหรับข่าวสารวิชาการ กอป. ปี 2567 จะพบกันในทุก 2 เดือน ฉบับนี้จะเป็นประจำเดือนมีนาคม - เมษายน 2567 สามารถติดตามข้อมูลศัตรูพืชที่ต้องเฝ้าระวังได้เช่นเคย ช่วงนี้ฤดูแล้ง สำหรับข้าว ให้เฝ้าระวังการระบาดของหนอนห่อใบข้าว แมลงห้ำ และโรคไหม้ มันสำปะหลัง เฝ้าระวังเพลี้ยแป้ง ไรแดง และโรคใบด่างมันสำปะหลัง ยางพารา เฝ้าระวังโรคใบร่วงยางพารา ปาล์มน้ำมัน เฝ้าระวังหนอนปลอกเล็ก และพืชผักเฝ้าระวังหนอนกระทู้ผัก ตัวหมัดผัก โรคเน่าในพืชตระกูลกะหล่ำ เป็นต้น

สำหรับข่าวสารวิชาการ กอป. ฉบับนี้ คณะทำงานได้จัดทำข้อมูลวิชาการเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย การเตรียมดินก่อนเพาะปลูก ศัตรูพืชที่ติดไปกับท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง แมลงศัตรูมะพร้าว ศัตรูลำไย ลินจี การเฝ้าระวังจักจั่นอ้อย มารู้จักกับแมลงดีควบคุมหนอนหัวดำมะพร้าว แนวทางการจัดการโรคเหี่ยวลับประด โรงแเรียนเกษตรกรกับการวางแผน การพัฒนาการผลิตพืช และสภาวะโลกร้อนส่งผลกระทบต่อการผลิตพืช

คณะทำงานวิชาการ กอป. หวังว่าเนื้อหาสาระในฉบับนี้ ช่วยให้ข้อมูลเตือนการระบาด และความรู้ที่เป็นประโยชน์กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรทุกท่าน

นางสาวนิธิตา รัตติโชติ
ประธานคณะทำงานวิชาการ กอป.

คณะทำงาน :

นางสาวอุดมศรี อุ๋นโชคดี นางสาวปวีณา คนยงค์ นางชิดชนก ไชยพงษ์
นางสาวอรนาฏ โคกเข็น นางสาวสุดารัตน์ แซ่มซ้อย นางสาวสุภาพ ปิ่นแก้ว
นางสาวทานเอื้อ ชูช่วย นางสาวรินจาวรณ ยกธรรม และนางสาวจินณัฎรา ยิ่งยง

เตือนฟ้าระวังศัตรูพืช ประจำเดือนกุมภาพันธ์ 2567

ภาคเหนือ

☺ 33-35 / 17-19°C

☁ ฝน น้อยกว่า 10 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 60-65 %

- ข้าว **ระวัง** เน่าเสียงกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคไหม้
- ข้าวโมด **ระวัง** หนอนเจาะลำต้น หนอนกระทู้ข้าวโมดลายจุด โรคใบไหม้เน่าไขยุ
- ไม้ผล **ระวัง** เน่าเสียงเป็ง เน่าเสียงไม่ โรคแอนแทรคโนส โรคราคน้ำคั้นเน่า
- ผัก **ระวัง** หนอนใยผัก หนอนกระทู้หอม ดองขี้ด้ก ผักแอนแทรคโนส โรคเน่าละอในีษตระกูลกะหล่ำ

ภาคกลาง

☺ 34-36 / 22-24°C

☁ ฝน น้อยกว่า 10 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

- ข้าว **ระวัง** เน่าเสียงกระโดดสีน้ำตาล หนอนกอข้าว โรคใบไหม้
- อ้อย **ระวัง** ดอวงหนวดขาว โรคใบขาวอ้อย โรคเส้ดำ
- มะนร้าว **ระวัง** หนอนเขี้ยวดำ แมลงดำหนาม ดอวงแรด ดอวงวง
- ผัก **ระวัง** หนอนกระทู้ด้ก หนอนใยผัก โรคราสนิมขาวด้กบุง โรคเน่าละอในีษตระกูลกะหล่ำ โรคใบจุด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

☺ 32-34 / 19-21°C

☁ ฝน 10-20 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

- ข้าว **ระวัง** เน่าเสียงกระโดดสีน้ำตาล โรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง
- มันสำปะหลัง **ระวัง** เน่าเสียงเป็งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง
- อ้อย **ระวัง** ดอวงหนวดขาว โรคใบขาวอ้อย โรคเส้ดำ
- ไม้ผล **ระวัง** เน่าเสียงเป็ง เน่าเสียงไม่ โรคแอนแทรคโนส โรคราคน้ำคั้นเน่า
- ยางนารรา **ระวัง** โรคใบร่วง อากาศเปลือกแห้ง/อากาศหน้าขางแห้ง

ภาคตะวันออก

☺ 32-34 / 23-25°C

☁ ฝน 10-20 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

- มันสำปะหลัง **ระวัง** เน่าเสียงเป็งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง โรคใบไหม้
- ไม้ผล **ระวัง** เน่าเสียงเป็ง เน่าเสียงไม่ ไรแดง โรคราคน้ำคั้นเน่า
- มะนร้าว **ระวัง** หนอนเขี้ยวดำ แมลงดำหนาม ดอวงแรด ไรสีขามะนร้าว
- ยางนารรา **ระวัง** โรคใบร่วงชนิดใหม่ขงยางนารรา โรคใบร่วง โรคราคนขาว

ภาคใต้

☺ 31-36 / 23-25°C

☁ ฝน 10-35 มม.

☂ ความชื้นสัมพัทธ์ 65-75 %

- ไม้ผล **ระวัง** หนอนเจาะลำต้น เน่าเสียงเป็ง เน่าเสียงไม่ ไรแดง โรคใบจุดสาขารำบ
- มะนร้าว **ระวัง** หนอนเขี้ยวดำ แมลงดำหนาม ดอวงแรด หนอนกินใบ
- ยางนารรา **ระวัง** โรคใบร่วงชนิดใหม่ขงยางนารรา โรคใบร่วง โรคราคนขาว อากาศเปลือกแห้ง/อากาศหน้าขางแห้ง
- ปาล์มน้ำมัน **ระวัง** หนอนเปลือกลัก ดอวงกุหลาบ ดอวงแรด โรคลำต้นเน่า

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด, วิทยาลัยเกษตร

จัดทำโดย : กลุ่มขยายพันธุ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

เตือนฟ้าร้องศัตรูพืช

ประจำเดือนมีนาคม 2567

เกษตรรัฐ
ผู้ถึงชีพิต

ภาคเหนือ

36-38 / 21-23°C

ฝน 15-30 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

- ข้าว **ระยะ** ฝนอ่อนช้อบข้าว แมลงเพล่า โรคใบขีดสีน้ำตาล โรคไหม้
- ข้าวโมด **ระยะ** ฝนเอจาละล้าต้น ฝนอ่อนช้อบข้าวโมดหลายจุด เนลิ่งอ่อน โรคใบไหม้เนลิ่งใหญ่
- ไม้ผล **ระยะ** เนลิ่งเป็ง เนลิ่งไม่ โรคแอนแทรกคโนส โรครากเน่าโคนเน่า
- ผัก **ระยะ** ฝนเอ็งผัก ฝนอ่อนช้อบผัก ดอ้งหมัดผัก โรคแอนแทรกคโนส โรคเน่าละในเนลิ่งตระกูลกะหล่ำ

ภาคกลาง

37-39 / 24-26°C

ฝน 15-30 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

- ข้าว **ระยะ** ฝนอ่อนช้อบข้าว แมลงเพล่า แมลงสิง โรคใบไหม้
- อ้อย **ระยะ** ดอ้งฝนเอดขยาว โรคใบขาวอ้อย โรคเส้ด้า
- มะนร้าว **ระยะ** ฝนอ่อนช้อบด้า แมลงด้าขนาม ดอ้งแรด ดอ้งวง
- ผัก **ระยะ** ฝนอ่อนช้อบผัก ฝนเอ็งผัก โรคใบจุด ดอ้งหมัดผัก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

35-37 / 23-25°C

ฝน 20-40 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

- ข้าว **ระยะ** ฝนอ่อนช้อบข้าว โรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง
- มันสำปะหลัง **ระยะ** เนลิ่งเป็งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง
- อ้อย **ระยะ** ดอ้งฝนเอดขยาว โรคเพ็งงอเน่าแดง โรคเส้ด้า
- ไม้ผล **ระยะ** เนลิ่งเป็ง เนลิ่งไม่ ไรแดง โรคแอนแทรกคโนส โรคใบติด
- ยางนาร **ระยะ** โรคใบร่วง อากการเปลือกแห้ง/อากการหน้าขางแห้ง

ภาคตะวันออก

34-36 / 25-27°C

ฝน 20-40 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 65-70 %

- มันสำปะหลัง **ระยะ** เนลิ่งเป็งมันสำปะหลัง ไรแดง โรคใบด่าง โรคใบไหม้
- ไม้ผล **ระยะ** เนลิ่งเป็ง เนลิ่งไม่ ไรแดง โรครากเน่าโคนเน่า โรคใบติด
- มะนร้าว **ระยะ** ฝนอ่อนช้อบด้า แมลงด้าขนาม ไรสีขามะนร้าว
- ยางนาร **ระยะ** โรคใบร่วงชนิดใหม่ขงยางนาร โรคใบร่วง โรครากขวง

ภาคใต้

34-36 / 23-26°C

ฝน 40-80 มม.

ความชื้นสัมพัทธ์ 65-75 %

- ไม้ผล **ระยะ** ฝนเอจาละล้าต้น เนลิ่งเป็ง เนลิ่งไม่ ไรแดง โรคใบจุดสาขร้าว
- มะนร้าว **ระยะ** ฝนอ่อนช้อบด้า แมลงด้าขนาม ดอ้งแรด
- ยางนาร **ระยะ** โรคใบร่วงชนิดใหม่ขงยางนาร โรคใบร่วง โรครากขวง อากการเปลือกแห้ง/อากการหน้าขางแห้ง
- ปาล์มน้ามัน **ระยะ** ฝนเอเปลือกเล็ก ดอ้งทุขลอบ ดอ้งแรด โรคล้าต้นเน่า

ติดต่อ : สำนักงานเกษตรอำเภอ, สำนักงานเกษตรจังหวัด, ใกล้เคียงบ้าน

จัดทำโดย : กลุ่มขยายการณและเตือนการระบาศศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร / ข้อมูลสภาพอากาศ : กรมอุตุนิยมวิทยา

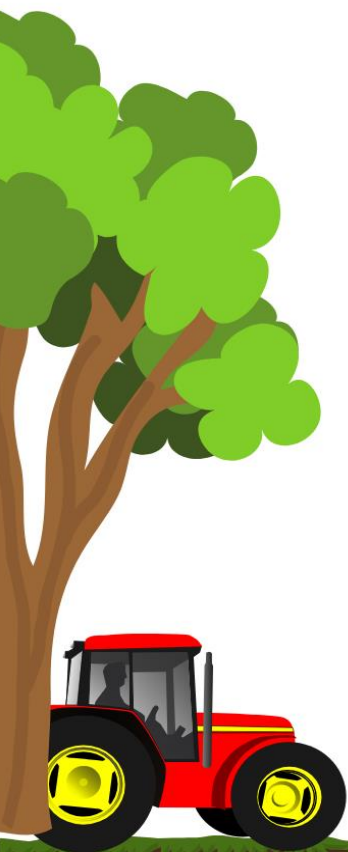
การเตรียมดินก่อนเพาะปลูก

ก่อนการเริ่มฤดูการเพาะปลูก ต้องมีการเตรียมดิน เพื่อให้ดินมีโครงสร้างทางกายภาพที่ดี ระบายน้ำและอากาศได้ดี ปริมาณความชื้นให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และธาตุอาหารของพืชอยู่ในรูปที่พืชสามารถนำไปใช้ประโยชน์มีปริมาณเพียงพอเหมาะสมกับการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของพืชแต่ละชนิด

การเตรียมดินอย่างถูกวิธี

1. ควรเตรียมดินเมื่อดินมีความชื้นปานกลาง หากดินแข็งหรือมีน้ำมากเกินไปจะทำให้เครื่องจักรทำงานไม่สะดวก และเกิดดินแน่นทับได้
2. ไม่ควรไถพรวนเกินความจำเป็น และไม่ควรรไถพรวนในระดับความลึกเดียวกันตลอดเวลา เพื่อลดการทำลายโครงสร้างดิน และพลิกนำธาตุอาหารขึ้นมายังดินชั้นบน
3. บริเวณพื้นที่ลาดเท หรือพื้นที่ง่ายต่อพังทลาย ควรเตรียมดินอย่างระมัดระวัง ควรมีแนวทางการป้องกันการชะล้างพังทลาย เช่น ไถพรวนตามแนวขวางของความลาดเท
4. ไม่ควรเผาทำลายเศษพืชหรือตอซัง เพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารแก่ดิน
5. ในกรณีพื้นที่ดินนั้นเป็นดินที่มีปัญหาเฉพาะ เช่น ดินเปรี้ยว ดินเค็ม หรือดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงดินเพิ่มเติม

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการจัดการดินปุ๋ย

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ศัตรูพืชที่ติดไปกับท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง

โรคใบด่างมันสำปะหลัง

การป้องกันกำจัด

- ยอดและใบมีอาการต่าง เป็นสีเขียวอ่อน/เหลือง สลับเขียวเข้ม
- ใบหงิกงอ เสียรูปทรง
- ลำต้นแคระแกร็น

- ✓ ใช้พันธุ์สะอาดและทนทานโรค ระยะง 72 เกษตรศาสตร์ 50 และช้อยบง 60
- ✗ **ไม่ควรปลูกพันธุ์อ่อนแอ** ระยะง 11 และ รหัส 89
- ✓ ทำลายต้นเป็นโรค ด้วยวิธีฝังกลบ, ใส่ถุง/กระสอบ และวิธีบดสับ
- ✓ **กำจัดแมลงตัวจิ๋วขาวยาสูบ พาชนะนำโรค** โดยพ่นสารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
- ✓ ปลูกพืชหมุนเวียน เพื่อพักแปลง

โรคพุ่มแจ้มันสำปะหลัง

การป้องกันกำจัด

- ยอดเป็นพุ่ม
- ข้อปล้องสั้น
- ใบมีขนาดเล็กลง
- ใต้เปลือกมีเส้นสีดำ เป็นแนวยาว

- ✓ ใช้ก่อนพันธุ์สะอาด
- ✓ บำรุงต้นมันสำปะหลังให้แข็งแรง
- ✓ **เผาพูนการระบาดของ** ระยะ 1 เดือนหลังปลูก ใช้ทันที ระยะ 4 เดือนหลัง ใช้ทันทีตั้งต่ำจากบริเวณยอดพุ่ม ประมาณ 30 เซนติเมตร
- ✓ **กำจัดวัชพืช โดยเฉพาะต้นสาบม่วงพืชอาศัยของโรค**
- ✓ **กำจัดแมลงเพลี้ยจักจั่น พาชนะนำโรค** โดยพ่นสารเคมี ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

การป้องกันกำจัด

- ดุดกินน้ำเลี้ยงที่ใบ ยอด ตา
- ใบงอผิดรูป เป็นพุ่มหนา เป็นกระจุก
- ลำต้นจะบิดเบี้ยว ข้อถี่
- เกิดราดำปกคลุมใบ มีผลต่อการสังเคราะห์แสง

- ✓ ใช้ก่อนพันธุ์สะอาด
- ✓ ไถและพรวนดิน เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่อยู่ในดิน
- ✓ **แช่ก่อนพันธุ์ด้วยสารกำจัดแมลง**
- ✓ ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู
- ✓ พ่นสารกำจัดแมลง

* สารกำจัดแมลงตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
** งดการใช้สารเคมีช่วงที่พบ/ปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ

แมลงศัตรูมะพร้าว

ด้วงแรดมะพร้าว

ตัวเต็มวัยกัดเจาะโคนทางใบ หรือยอดอ่อนของมะพร้าว รวมทั้งเจาะทำลายยอดอ่อนที่ใบยังไม่คลี่ เมื่อใบคลี่ออกจะขาดเป็นรูปสามเหลี่ยมหรือขาดเป็นริ้ว ๆ

การป้องกันกำจัด

1. ใช้กับดักฟีโรโมนล่อจับตัวเต็มวัยมาทำลาย
2. หากระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมี

ราดที่โคนมะพร้าวเพื่อป้องกันด้วงแรดมะพร้าวมาวางไข่

- ไทอะซินอน 60% EC อัตรา 50 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร

- อิมิดาโคลพริด 70% WG อัตรา 5-10 กรัม/น้ำ 20 ลิตร

- ไทอะมีโทกแซม 25% WG อัตรา 5-10 กรัม/น้ำ 20 ลิตร

มะพร้าวต้นสูงให้ฉีดสารกำจัดแมลงเข้าที่ลำต้น

- อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร/ต้น

หนอนหัวดำมะพร้าว

หนอนจะกัดแทะเฉพาะผิวใบบริเวณใต้ทางใบแก่จนหมดทุกทางใบ ทำให้ต้นมะพร้าวยืนต้นตาย ตัวหนอนจะสร้างอุโมงค์ยาวปกคลุมเส้นทางที่หนอนกัดแทะกินยาวตามทางใบ และอาศัยอยู่ในอุโมงค์ เมื่อตัวหนอนโตเต็มที่จะชักใยเข้าดักแต่อยู่ภายในอุโมงค์

การป้องกันกำจัด

1. ตัดทางใบที่มีหนอนไปเผาทำลาย ฉีดพ่นเชื้อ BT (*Bacillus thuringiensis*) 100 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร ฉีดให้ทั่วทรงพุ่ม
2. ปล่อยแตนเบียนบราคอน ฮีบีเตอร์ (*Bracon hebetor*)

อัตรา 200 ตัว/ไร่

3. ระบาดรุนแรงใช้สารเคมี

พ่นสารให้ทั่วทรงพุ่ม

- สปีโนแซด 12% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร

- คลอแรนทรานิลีโฟรล 5.17% WG อัตรา 20 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร

- ฟลูเบนไดอิมิด 20% WG อัตรา 5 กรัม/น้ำ 20 ลิตร

- ลูเฟนบูรอน 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร

ฉีดเข้าต้นมะพร้าว

- อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC

อัตรา 30 มิลลิลิตร/ต้น ในมะพร้าวความสูงเกิน 12 เมตร หรือ

อัตรา 5 มิลลิลิตร/ต้น ในมะพร้าวความสูงต่ำกว่า 12 เมตร หรือ

- อะบาเมกติน 1.8% EC อัตรา 15 มิลลิลิตร/ต้น

แมลงดำหนามมะพร้าว

ตัวหนอนและตัวเต็มวัยกัดกินยอดอ่อนและจะซ่อนตัวอยู่ในใบอ่อนที่พับอยู่ โดยจะเคลื่อนย้ายไปกินยอดอื่นต่อเมื่อใบของมะพร้าวที่ซ่อนตัวคลี่ออกมาต้นมะพร้าวที่ถูกทำลายใบจะเป็นสีขาวชัดเจนหรือเรียกว่า “มะพร้าวหัวหงอก”

การป้องกันกำจัด

1. ปล่อยแมลงหางหนีบสีดำ อัตรา 80 ตัว/ไร่
2. ปล่อยแตนเบียน *Tretrastichus brontispae*

อัตรา 5-10 มัมมี/ไร่ จำนวน 3-5 ครั้ง

3. ระบาดรุนแรงใช้สารเคมี

มะพร้าวความสูงต่ำกว่า 12 เมตร (ราดบริเวณยอดมะพร้าว และรอบคอกมะพร้าว)

- อิมิดาโคลพริด 70% WG 4 กรัม ละลายน้ำ 1 ลิตร/ต้น

มะพร้าวความสูงเกิน 12 เมตร (ฉีดเข้าต้นมะพร้าว)

- อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร/ต้น

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2567

ศัตรูลำไย ลิ้นจี่

ลำไยและลิ้นจี่ เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่มีการปลูกมากทางภาคเหนือของประเทศไทย ทำให้ไม้ผลทั้งสองชนิด ถูกแมลงศัตรูระบาดทำลายในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพต่ำและมีปัญหาในผลผลิตส่งออก

หนอนเจาะชั้วผล

หนอนจะเข้าทำลายผล 2 ระยะ คือ ระยะแรกเริ่มติดผลประมาณ 1.5 - 2 เดือน จะเจาะเข้าไปกัดกินภายในเมล็ด มองดูภายนอกจะไม่เห็นรอยทำลาย เมื่อผ่าดูจะเห็นรอยทำลายทำให้ผลไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ และร่วงหล่นหมด ระยะที่สองเมื่อขนาดผลโต หนอนจะเจาะกินบริเวณชั้วผลจะพบรูเล็ก ๆ ปรากฏอยู่ซึ่งเป็นรูที่หนอนเจาะออกมาเข้าดักแต่อยู่ภายนอก

การควบคุมและป้องกัน

1. เก็บผลที่ร่วงทุกวันไปเผาทำลายหรือฝังดินให้ลึก
2. เมื่อพบการทำลายและพบหนอน พ่นด้วย Cabaryl 85 % WP อัตรา 45 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ Cyfluthrin 5% EC อัตรา 5 มิลลิเมตรต่อน้ำ 20 ลิตร

มวนลำไย

ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย ดุดกินน้ำเลี้ยงจากยอดอ่อน ช่อดอก และผลอ่อน ทำให้ใบอ่อน และช่อดอกแห้งและร่วง พบการระบาดเป็นประจำทุกปี ทำความเสียหายให้กับลิ้นจี่ และลำไย ในระยะที่ออกดอกและติดผล จำนวนไข่ และตัวอ่อน มีปริมาณสูงสุดเดือนมีนาคมและเมษายน ตัวเต็มวัยพบปริมาณสูงสุด 2 ระยะ คือ เดือนกุมภาพันธ์ และกรกฎาคม

การควบคุมและป้องกัน

1. ตัดแต่งกิ่งให้โปร่ง เพื่อไม่ให้เป็นที่หลบซ่อนและพักอาศัยของตัวเต็มวัยเพื่ออยู่ข้ามฤดู
2. ควรเก็บรวบรวมไข่ ตัวอ่อนและตัวเต็มวัย นำไปทำลาย
3. ใช้สารฆ่าแมลงพ่นก่อนลิ้นจี่และลำไยออกดอก ในเดือนธันวาคม สารฆ่าแมลงที่ใช้ได้ผลและปลอดภัยสำหรับเกษตรกร ได้แก่ Cabaryl 85 % WP อัตรา 45-60 กรัม หรือ Lambda-cyhalothrin 2.5% w/v EC อัตรา 10 มิลลิเมตร ต่อน้ำ 20 ลิตร

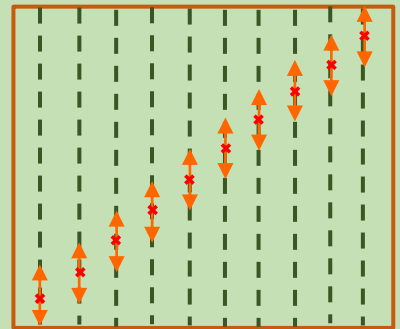

เฝ้าระวังจักจั่นอ้อย

ในเขตพื้นที่ช่วยเหลือปรองดอง

เตือนเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตชลประทาน โดยเฉพาะพื้นที่ในจังหวัดสุพรรณบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท กาญจนบุรี นครปฐม ราชบุรี สระบุรี และจังหวัดลพบุรี

สำรวจแบบทแยงมุม จำนวน 10 จุด/แปลง

✕ จุดสำรวจ ↔ แนวการเก็บข้อมูลระยะ 1 เมตร

สำรวจแปลงอ้อยช่วงระยะงอกจนถึงระยะย่างปล้อง หรือตั้งแต่เดือนเมษายน - สิงหาคม เป็นช่วงที่ตัวเต็มวัยออกผสมพันธุ์และวางไข่ โดยจักจั่นเพศผู้ใช้วิธีวางทำเสียงเรียกหาคู่

ข้อสังเกต

ระยะงอก - ระยะแตกกอ

รูขนาด 1 - 2 ซม.
บริเวณรอบกออ้อย

การจัดการ :
ขุดบริเวณพบรูของจักจั่น เพื่อจับตัวอ่อนในดิน

ระยะแตกกอ - ระยะย่างปล้อง

คราบและตัวเต็มวัยจักจั่น

การจัดการ :
> ใช้กับดักแสงไฟหรือสวิงโลบ จับตัวเต็มวัยในเวลากลางคืน
> ใช้สารพินโบคาร์บ พ่นกำจัด ตัวเต็มวัย

เส้นกลางใบแดง และมีจุด ๆ เรียงเป็นแนว

การจัดการ :
> ตัดใบที่พบไขทิ้ง แล้วนำไปเผาทำลาย
> ปล่องแมลงหางหนีบ 500 ตัวต่อไร่

ข่าวสารวิชาการ กอป.

ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 เดือนมีนาคม - เมษายน 2567

รู้จักแมลงดีควบคุมหนอนหัวดำมะพร้าว

มารู้จักกับแมลงศัตรูธรรมชาติ

หรือ แมลงดีที่สามารถควบคุมหนอนหัวดำมะพร้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากเข้าสู่ฤดูร้อนและสภาพอากาศเปลี่ยนแปลงส่งผลให้เกิดการระบาดของหนอนหัวดำมะพร้าวในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่พบพื้นที่การระบาดมาก ดังนั้นมาทำความรู้จักและอนุรักษ์แมลงดีในสวนมะพร้าวกันค่ะ

แตนเบียนหนอนบราคอน (*Bracon hebetor*)

แตนเบียนหนอนบราคอน

ใช้ควบคุมหนอนศัตรูพืช เช่น หนอนหัวดำมะพร้าว

อัตราการปล่อย 200 ตัวต่อไร่ ทุก 15 วัน ต่อเนื่อง 4 - 6 ครั้ง
การนำไปใช้

เมื่อสำรวจพบหนอนศัตรูพืช ปล่อยแตนเบียนหนอนบราคอนในระยะตัวเต็มวัยในอัตรา 200 ตัวต่อไร่ ปล่อยให้กระจายทั่วทั้งแปลง ทุก 15 วัน หลีกเลี่ยงปล่อยในช่วงแสงแดดจัด และควรงดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชหลังการปล่อย 7 - 14 วัน

แมลงหางหนีบสีดำ (*Chelisoches morio*)

แมลงหางหนีบสีดำ

ใช้ควบคุมศัตรูมะพร้าว เช่น หนอนหัวดำมะพร้าว หนอนแมลงดำหนามมะพร้าว

อัตราการปล่อย 500 ตัวต่อไร่
การนำไปใช้

เมื่อสำรวจพบหนอนศัตรูพืช ปล่อยแมลงหางหนีบสีดำทั้งตัวอ่อนหรือตัวเต็มวัย ในอัตรา 200 ตัวต่อไร่ เพื่อควบคุมการระบาดของศัตรูพืช โดยปล่อยเป็นจุด ๆ ให้กระจายทั่วแปลง หลีกเลี่ยงปล่อยในช่วงแสงแดดจัด และควรงดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชหลังการปล่อย 7 - 14 วัน

แมลงหางหนีบขาวแหวน (*Euborellia* sp.)

แมลงหางหนีบขาวแหวน

ใช้ควบคุมหนอน และแมลงที่ขนาดเล็ก ลำตัวอ่อนนุ่ม เช่น หนอนหัวดำมะพร้าว หนอนแมลงดำหนามมะพร้าว

อัตราการปล่อย 500 ตัวต่อไร่
การนำไปใช้

เมื่อสำรวจพบหนอนศัตรูพืช ปล่อยแมลงหางหนีบทั้งตัวอ่อนหรือตัวเต็มวัย ในอัตรา 500 ตัวต่อไร่ เพื่อควบคุมการระบาดของศัตรูพืช โดยปล่อยเป็นจุด ๆ ให้กระจายทั่วแปลง หลีกเลี่ยงปล่อยในช่วงแสงแดดจัด และควรงดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชหลังการปล่อย 7 - 14 วัน

ที่มา : ภาพ: กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี

เรียบเรียงโดย : กลุ่มส่งเสริมการควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธี กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

แนวทางการจัดการโรคเหี่ยวสับปะรด

(Pineapple mealybug wilt : PMW)

สาเหตุ เชื้อไวรัส *Pineapple mealybug wilt-associated virus (PMWaV)*

ลักษณะอาการ

อาการเริ่มจากปลายใบแห้งเป็นสีน้ำตาล หรือสีม่วงแดงลามเข้าสู่โคนใบ ขอบใบลู่ หรือม้วนเข้าหาต้นใต้ใบคล้าย อาการขาดน้ำ

ระยะสุดท้ายใบจะแห้งเหี่ยวทั้งกอ เนื่องจากระบบรากถูกทำลาย รากสั้น แดกแขนงน้อย น้ำ และแห้งตาย ทำให้ดอนต้นขึ้นมาได้ง่าย

การแพร่กระจาย

- การนำหน่อพันธุ์หรือจุกจากต้นที่เป็นโรคไปปลูก
- เพลี้ยแป้งเป็นแมลงพาหะนำโรค และมีมดเป็นตัวแพร่กระจายเพลี้ยแป้ง

การป้องกันกำจัด

การเตรียมแปลง และหน่อพันธุ์

“ไม่มีสารเคมีที่ควบคุมกำจัดเชื้อไวรัสหลังจากเข้าทำลายในดินพืชได้”

- 1 **เตรียมแปลงก่อนปลูก** ควรไถพรวนหลาย ๆ ครั้ง และตากดินอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพื่อลดปริมาณเพลี้ยแป้งและศัตรูพืชชนิดอื่นที่อาศัยอยู่ในดิน
- 2 **กำจัดวัชพืช** ข้างเคียงในแปลง เพื่อกำจัดพืชอาศัยของเพลี้ยแป้ง
- 3 **ใช้หน่อพันธุ์ปลอดโรคเหี่ยวและเพลี้ยแป้ง** โดยหลีกเลี่ยงการนำหน่อหรือจุกพันธุ์สับปะรดจากแหล่งที่มีการระบาดของโรคเหี่ยวไปปลูก
- 4 **แช่หน่อพันธุ์** เพื่อกำจัดเพลี้ยแป้งที่ติดมาและสามารถป้องกันการเข้าทำลายของเพลี้ยแป้งได้ 1 เดือน แช่ก่อนปลูกด้วยสารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ดังนี้
  - ไทอะมีทอกแซม 25% ดับเบิ้ลยูจี (WG) อัตรา 4 กรัม
  - ไดโนทีฟูแรน 10% ดับเบิ้ลยูพี (WP) อัตรา 50 กรัม
  - อิมิดาโคลพรีด 70% ดับเบิ้ลยูจี (WG) อัตรา 4 กรัม
 โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งตามอัตราที่กำหนด ผสมน้ำ 20 ลิตร แช่นาน 5 นาที

ระหว่างปลูก

- 5 **สำรวจแปลงปลูก** สับปะรดสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
- 6 **กำจัดต้นเป็นโรค** เมื่อพบทันที โดยการถอนและนำไปเผาทำลายหรือฝังกลบทิ้งนอกแปลง
- 7 **กำจัดเพลี้ยแป้ง** เมื่อพบการระบาด โดยใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ดังนี้
  - ไทอะมีทอกแซม 25% ดับเบิ้ลยูจี (WG) อัตรา 2 กรัม
  - ไดโนทีฟูแรน 10% ดับเบิ้ลยูพี (WP) อัตรา 20 กรัม
  - อิมิดาโคลพรีด 10% เอสแอล (SL) อัตรา 20 มิลลิลิตร
  - อะซีทามิพรีด 20% เอสพี (SP) อัตรา 10 กรัม

หลังการเก็บเกี่ยว

8 กำจัดต้นหรือตอเก่าและเศษซากพืชหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

โรงเรียนเกษตรกรกับการวางแผนพัฒนาการผลิตพืช

โรงเรียนเกษตรกร (Farmer Field School : FFS) คือ กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มี**เกษตรกรเป็นศูนย์กลาง**การเรียนรู้ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นพี่เลี้ยง (Facilitator) กระตุ้นให้เกษตรกรเกิดความคิด วิเคราะห์ ประมวลผล แก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการ**ปฏิบัติจริง** ตั้งแต่ปลูกจนกระทั่งเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว นำไปสู่การตัดสินใจดำเนินการได้อย่างเหมาะสมด้วยตัวเกษตรกรเอง เป็นการเปลี่ยนเกษตรกรจาก**ผู้รับเป็นผู้ยอมรับวิธีการ**

โรงเรียนเกษตรกรช่วยให้เกษตรกรวิเคราะห์การผลิตในฤดูกาลที่ผ่านมา และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนพัฒนาการผลิตสำหรับฤดูกาลถัดไปผ่านการจัดทำ**ปฏิทินการเพาะปลูกพืช (Crop calendar)**

ปฏิทินการเพาะปลูกพืช เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้ในการวิเคราะห์กลุ่มเกษตรกรตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร สำหรับจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อให้**สามารถแก้ปัญหา**ของเกษตรกรได้ โดยให้เกษตรกร**ทบทวนการปฏิบัติในฤดูกาลที่ผ่านมา** และรวบรวมข้อมูลของกลุ่มมาจัดทำ**ปฏิทินการเพาะปลูกพืชฉบับเดียวกัน**

ข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืช

- ข้อมูลทั่วไป (ชนิด/พันธุ์พืช/ช่วงระยะเวลาเจริญเติบโตของพืช/ขนาดแปลง/ปัจจัยการผลิต ฯลฯ)
- การปฏิบัติตลอดฤดูกาลผลิต
- ศัตรูพืชที่สำคัญในแต่ละช่วงการเติบโตของพืช
- การป้องกันกำจัดศัตรูพืช
- ผลผลิต (ผลผลิตที่ได้/ต้นทุนการผลิต/ราคาขาย)

ปฏิทินการเพาะปลูกพืช จะทำให้เกษตรกร**เห็นภาพว่าปัญหา**ที่เกิดขึ้นในฤดูกาลที่ผ่านมา**มีสาเหตุ**มาจากการปฏิบัติในขั้นตอนใด เพื่อจะ**ได้ร่วมกันหาแนวทาง/วิธีการแก้ปัญหา**ให้ตรงจุด และวางแผนการปฏิบัติในฤดูกาลถัดไป

ภาวะโลกร้อน : ผลกระทบต่อการผลิตพืช

อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้เกิดภัยธรรมชาติ ทั้งสภาวะแห้งแล้งที่รุนแรง ยาวนาน ปริมาณฝนที่ลดลงหรือเพิ่มมากขึ้นอย่างผิดปกติ ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตร และเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม

การวางแผนกลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ คือ

1) การพัฒนาและปรับปรุง พันธุ์พืชที่ทนโรค แมลง ศัตรูพืช ทนร้อน ทนแล้ง การปรับปรุงพันธุ์หรือ คัดเลือกพันธุ์ที่มีคุณค่า ทางโภชนาการ

2) การพัฒนาการผลิต พืชที่สามารถควบคุม สภาพแวดล้อม เช่น การปลูกพืชในโรงเรือน การทำเกษตรแบบ Smart farming โดยใช้ข้อมูลและเทคโนโลยี

3) Biotic interaction คือ การใช้สิ่งมีชีวิต เช่น จุลินทรีย์ต่างๆ ในการเพิ่ม ธาตุอาหารให้แก่พืช เพิ่มการเจริญเติบโตของพืช หรือป้องกันกำจัดโรคพืช และแมลงศัตรูพืช

4) การใช้สารบางชนิด เพื่อเพิ่มความแข็งแรง ของต้นพืช เพิ่มคุณภาพ ผลผลิต หรือลดการ สูญเสียผลผลิตจาก สภาวะที่ไม่เหมาะสม

5) การปรับปรุงแนวทางการทำเกษตรของเกษตรกรให้หลากหลาย หรือการปลูกพืชที่หลากหลายที่เหมาะสมกับพื้นที่ การพัฒนาระบบการผลิตกล้าพืชที่แข็งแรงและปลอดโรค การจัดการแบบผสมผสานในระบบเกษตรอินทรีย์ ระบบการเตือนภัยจากแมลงศัตรูพืช **การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) เป็นต้น**

การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management : IPM)

IPM เป็นวิธีป้องกัน กำจัด และควบคุมศัตรูพืช แบบบูรณาการ โดยใช้วิธีการควบคุมศัตรูพืชหลายๆ วิธี (ตั้งแต่ 2 วิธีขึ้นไป) มาใช้ให้เหมาะสม กับการเพาะปลูกและดูแลรักษาประจำวัน สามารถปฏิบัติได้เอง

ดังนั้น การใช้วิธีผสมผสาน ผลที่เกิดขึ้นต้องมีประสิทธิภาพ ประหยัด ปลอดภัยต่อเกษตรกร ผู้บริโภค และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สามารถแบ่งเป็นกลุ่มวิธีการต่างๆ ดังนี้

วิธีเขตกรรม

วิธีกล

วิธีฟิสิกส์

ชีววิธี

การควบคุมด้วยเทคนิค การใช้แมลงเป็นหมัน

การใช้สารสกัดจากธรรมชาติ

สารเคมี

หลักปฏิบัติสำคัญของ IPM

